

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Π.Μ.Σ. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

- Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.
- Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 90 πιστωτικών μονάδων (ECTS).
- Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η Ελληνική και δύνανται κάποια μαθήματα να προσφέρονται εν όλω ή εν μέρει στην Αγγλική, κατόπιν απόφασης Συνέλευσης,
- Η γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η Ελληνική.
- Για την υποβοήθηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών που έχουν παράλληλη επαγγελματική απασχόληση, τα μαθήματα δύνανται να διεξάγονται όλες τις ημέρες της εβδομάδας κατά κύκλους (modules), όπου συμπεριλαμβάνονται Σαββατοκύριακα και αργίες.
- Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
Χ1.	<p>Θεωρητικό Πλαίσιο της Π.Ε.: Βασικές Αρχές και Έννοιες</p> <p>Διερευνάται η ιστορική εξέλιξη της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης υπό το πρίσμα των περιβαλλοντικών φαινομένων και των κοινωνικοπολιτικών κινήσεων που οδήγησαν στη γένεση του πεδίου. Παράλληλα, παρουσιάζονται τα εκπαιδευτικά ρεύματα και οι ιδέες που επηρέασαν το προφίλ και τη φύση του πεδίου, όπως, επίσης, τα κείμενα και οι διακηρύξεις που συντάχθηκαν στο πλαίσιο των σημαντικότερων διεθνών συναντήσεων για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Αναλύονται οι στόχοι και οι αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, όπως διαμορφώθηκαν μέσα από αυτές τις συναντήσεις και εξετάζονται οι συγκλίσεις και οι αλληλοσυνδέσεις της με την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Τέλος, αναλύονται οι βασικές διαστάσεις, οι παιδαγωγικές αρχές και τα χαρακτηριστικά της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη και εξετάζονται οι διάφορες επιστημονικές προσεγγίσεις και οι νεότεροι προσανατολισμοί του πεδίου.</p>	Υ	6
Χ2.	<p>Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας</p> <p>Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι να καταστήσει ικανό/ή το/τη μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια να: περιγράφει τα χαρακτηριστικά της επιστημονικής έρευνας και να οριοθετεί την κοινωνική έρευνα, να διακρίνει τις φιλοσοφικές, οντολογικές, επιστημολογικές και μεθοδολογικές παραδοχές της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας, να είναι ικανός/η να οργανώνει το πλαίσιο μέσα από το οποίο αναδύονται ερευνητικά ερωτήματα, να καταγράφει τα βήματα μιας ερευνητικής διαδικασίας και σχεδιάζει ένα ερευνητικό πρωτόκολλο, να επιλέγει μια ερευνητική στρατηγική, να γνωρίζει τις βασικές αρχές εκπόνησης ενός ερωτηματολογίου, μιας συνέντευξης, μιας δομημένης παρατήρησης, κ.λπ.,</p>	Υ	6

	<p>να εντοπίζει τις ηθικές και δεοντολογικές αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηρίζεται η κοινωνική έρευνα, και τέλος, να εκπονεί και να συγγράφει ένα ερευνητικό σχέδιο, όπως αυτό της διπλωματικής εργασίας.</p> <p>Στο πλαίσιο του μαθήματος αναπτύσσονται οι παρακάτω θεματικές ενότητες: η φύση της επιστημονικής και κοινωνικής έρευνας, φιλοσοφικά και επιστημολογικά ζητήματα στην κοινωνική έρευνα, ερευνητικές προσεγγίσεις στην κοινωνική έρευνα: η διαμάχη ανάμεσα στην ποσοτική και την ποιοτική έρευνα, βασικές μεθοδολογικές ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις στην κοινωνική έρευνα, στάδια και μέθοδοι έρευνας (δημοσκόπηση, έρευνα δράση, εθνογραφική έρευνα, πειραματική έρευνα, μελέτη περίπτωσης, κ.λπ.), μέσα συλλογής ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων (ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, ομάδες εστίασης, παρατήρηση, κ.λπ.), ηθική και δεοντολογία της έρευνας, ανάλυση και παρουσίαση εμπειρικών δεδομένων, κριτήρια για την αξιολόγηση ενός ερευνητικού σχεδίου, συγγραφή ερευνητικής εργασίας (με έμφαση στη διπλωματική εργασία).</p>		
Χ3.	<p>Καινοτομία – Δημιουργικότητα – Τεχνικές στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής</p> <p>Οριοθετείται η έννοια της δημιουργικότητας, της δημιουργικής σκέψης, της αποκλίνουσας νόησης καθώς και η παραγωγική σκέψη, ως πρόκριμα των σύγχρονων κοινωνιών και της προοπτικής τους στο πλαίσιο της καινοτομίας, του νεωτερισμού σε πολλαπλούς τομείς ζωής, επιστήμης, πολιτικής, επιχείρησης και προφανώς εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικές τεχνικές, που υιοθετούνται και από την Π.Ε., όπως η επίλυση προβλήματος, η μέθοδος project, η ιδιοθύελλα, η χαρτογράφηση ιδεών, η δραματοποίηση, κ.α.. Η διαθεματικότητα, το μαθητοκεντρικό και ομαδοσυνεργατικό πνεύμα ως προς την διαδικασία υποστηρίζονται μέσα από αναπλαισίωση του ρόλου του εκπαιδευτή σε σχέση με τους εκπαιδευόμενους τόσο στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης όσο και στην εν γένει οργάνωση του εργασιακού περιβάλλοντος.</p>	Υ	6
Χ4.	<p>Εκπαίδευση Αξιών και Περιβάλλον. Ζητήματα Εφαρμοσμένης Ηθικής</p> <p>Περιεχόμενο μαθήματος είναι η συστηματική εισαγωγή της κατηγορίας της Ηθικής στη διερεύνηση των περιβαλλοντικών θεμάτων και η ανάδειξη των κριτικών διεργασιών, οι οποίες καθιστούν δυνατή την πολλαπλή σύνδεση του ηθικού με το αξιακό επίπεδο ως σύνδεση που έχει φιλοσοφικές, παιδαγωγικές, εκπαιδευτικές και μεθοδολογικές προϋποθέσεις και προεκτάσεις στους κόλπους της περιβαλλοντικής σκέψης και πράξης. Η διάνοιξη ενός διπλού πεδίου ανάλυσης, μέσα από το οποίο συνεξαρτώνται η εκπαίδευση που αφορά στη διαμόρφωση και επεξεργασία των αξιών με τις διερευνήσεις στο επίπεδο της εφαρμοσμένης ηθικής μέσα από μία εντατική επεξεργασία των δεσμών της θεωρίας με την πράξη. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται: η μελέτη του ηθικού διλήμματος καθώς συγκροτεί ένα κομβικό και σύνθετο παράδειγμα για την κατανόηση των παραπάνω συνεξαρτήσεων όσον αφορά στα περιβαλλοντικά διακυβεύματα, η εξοικείωση με τα φιλοσοφικά ρεύματα και τις φιλοσοφικές έννοιες που υποβαστάζουν την ανάπτυξη των ηθικών θεωριών στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Ηθικής, η αποσαφήνιση της έννοιας της αξίας, της ηθικής αξίας, της περιβαλλοντικής αξίας, η αναγνώριση και αξιοποίηση του παιδαγωγικού & αειφορικού ορίζοντα της Περιβαλλοντικής Ηθικής, η ανάδειξη των κριτικών διεργασιών προκειμένου για την πολλαπλή σύνδεση του ηθικού με το αξιακό σε φιλοσοφικό, πολιτικό, παιδαγωγικό, διδακτικό επίπεδο στους κόλπους της περιβαλλοντικής σκέψης, η ανάδυση του αξιακού διακυβεύματος από τους κόλπους της Περιβαλλοντικής Ηθικής και η αξιοποίηση της ανάπτυξης</p>	Υ	6

	αυτής σε εκπαιδευτικές δραστηριοποιήσεις, έτσι ώστε τα ωφελήματα της ηθικής έρευνας να διανεμηθούν τόσο στις θεωρητικές προϋποθέσεις όσο και στις δράσεις/εφαρμογές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.		
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΕ (ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ ΕΝΑ (1) ΕΚ ΤΩΝ Χ5, Χ6)		
Χ5.	Εισαγωγή στις Επιστήμες Αγωγής Στο μάθημα αυτό αναπτύσσονται βασικές έννοιες και προσεγγίσεις από το πεδίο των Επιστημών της Αγωγής. Συγκεκριμένα αναλύονται στοιχεία από τους τομείς της Φιλοσοφίας της Παιδείας, των Θεωριών Μάθησης, της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, της Ψυχοπαιδαγωγικής, καθώς και της Διδακτικής και της Θεωρίας των Προγραμμάτων. Το μάθημα απευθύνεται κυρίως στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν έχουν παρακολουθήσει στη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους αντίστοιχα μαθήματα και στοχεύει στην εξοικείωσή τους με όρους των Επιστημών της Αγωγής ώστε να κατανοήσουν καλύτερα το θεωρητικό και παιδαγωγικό πλαίσιο της Π.Ε..	ΥΕ	6
Χ6.	Εισαγωγή στις Περιβαλλοντικές Επιστήμες Αναλύονται βασικές έννοιες των Περιβαλλοντικών Επιστημών, όπως το οικοσύστημα, οι φυσικοί πόροι, η φέρουσα ικανότητα κλπ. Τα θέματα που αναπτύσσονται στη διάρκεια του μαθήματος προέρχονται από τα πεδία της οικολογίας & διαχείρισης οικοσυστημάτων (χερσαίων και υδατικών), της περιβαλλοντικής μηχανικής (διαχείριση αέριων – υγρών – στερεών αποβλήτων, ενέργεια), των κοινωνικών επιστημών του περιβάλλοντος (περιβαλλοντική πολιτική, οικονομικά περιβάλλοντος, περιβαλλοντικός σχεδιασμός).	ΥΕ	6
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
E1.	Πρακτική Άσκηση Ι: Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε Σχολεία Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες εισάγονται στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Π.Ε.). Συγκεκριμένα, αναλύεται η πορεία σχεδιασμού, οργάνωσης σχολικών Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων και οι φοιτητές/τριες έχουν την ευκαιρία να σχεδιάσουν τα δικά τους Π.Π.Ε. Επίσης, εξοικειώνονται με τις μεθόδους και τις τεχνικές τις οποίες υιοθετεί η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και τις εφαρμόζουν. Επιπλέον, αναλύονται οι βασικές αρχές της αξιολόγησης στο πλαίσιο της θετικιστικής, ερμηνευτικής και κριτικής προσέγγισης στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων και μεθόδων για την αξιολόγηση σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Παράλληλα, οι μεταπτυχιακοί	Υ	6

	φοιτητές/τριες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος, πραγματοποιούν επισκέψεις σε σχολικές μονάδες, συνεργάζονται με τους/τις εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι υλοποιούν σχολικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης συμμετέχοντας τόσο στην υλοποίηση όσο και στην αξιολόγησή τους.		
E2.	<p>Περιβαλλοντικά Ζητήματα στην προοπτική της Αειφόρου Ανάπτυξης</p> <p>Στο μάθημα αναλύονται σημαντικά περιβαλλοντικά ζητήματα (π.χ. τεχνοατυχήματα και η επίδραση τους στο περιβάλλον) μέσα από διαφορετικές γεωγραφικές κλίμακες (τοπική, εθνική, περιφερειακή και παγκόσμια). Εξετάζονται οι αιτίες που οδήγησαν στη δημιουργία τους, αναδεικνύεται η πολυπλοκότητα και η σύνδεση των διαφορετικών διαστάσεών τους (οικολογική, κοινωνική, οικονομική, πολιτική, πολιτισμική) καθώς και οι διαφορετικές αξίες που εμπλέκονται, οι οποίες, σε τελική ανάλυση, οριοθετούν τα ίδια τα ζητήματα, ενώ παράλληλα αναλύονται οι επιπτώσεις και οι προτεινόμενες λύσεις. Οι φοιτητές εισάγονται στην προβληματική της αειφορίας και αναζητούν τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών ζητημάτων που να είναι συμβατοί με τις αρχές της.</p>	Υ	6
E3.	<p>Διά βίου εκπαίδευση: Ενεργός πολίτης και προστασία περιβάλλοντος στις Επιστήμες της Αγωγής</p> <p>Στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ευρύτερα και ειδικότερα του γνωστικού αντικειμένου «Διά βίου εκπαίδευση: Ενεργός πολίτης και προστασία περιβάλλοντος στις Επιστήμες της Αγωγής», επιδιώκεται να γίνουν σε βάθος κατανοητές ορισμένες θεμελιώδεις έννοιες, απαραίτητες για την πληρέστερη προσέγγισή του. Οι έννοιες αυτές είναι: Επιστήμες της Αγωγής, Διά βίου μάθηση, προστασία περιβάλλοντος και ενεργός πολίτης.</p> <p>Το μάθημα εστιάζει στην προσέγγιση διαδικασιών που σχετίζονται με τις σημαντικές αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων γενικότερα, τις εκπαιδευτικές αλλαγές ως επακόλουθο των φυσικών, κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων, τις εκπαιδευτικές αλλαγές που επιχειρούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου του 21ου αιώνα και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που επιδιώκεται να αποκτήσουν οι σύγχρονες μαθητές – μελλοντικοί πολίτες του κόσμου.</p> <p>Επίσης, εστιάζει στο ρόλο που παίζει η επικοινωνία στις διαδικασίες και τεχνικές ενημέρωσης των πολιτών, στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας, των τεχνικών και των αποτελεσμάτων της, αναφορικά με την ιδιαίτερη συμβολή της στην ενεργοποίηση των πολιτών σε περιβαλλοντικά ζητήματα και περιβαλλοντικές αξίες.</p> <p>Επιπλέον, το μάθημα εστιάζει στην παρουσίαση των φορέων άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και των φορέων διαχείρισης περιβαλλοντικών ζητημάτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Εστιάζει, ακόμη, στη σχέση των Επιστημών της Αγωγής με το Περιβάλλον, όπως αυτή διαμορφώνεται και αναπτύσσεται στο πεδίο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), την παιδαγωγική της διάσταση και την ένταξή της στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και την τοπική κοινωνία. Τέλος, εστιάζει στο σχεδιασμό, την υλοποίηση-εφαρμογή και αξιολόγηση Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τόσο στις σχολικές μονάδες όσο και στα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης για το Περιβάλλον και την Αειφορία.</p>	Υ	6

Ε4.	<p>Πρακτική Άσκηση ΙΙ: Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε Φορείς και Οργανισμούς</p> <p>Τα μάθημα στοχεύει να βοηθήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες να κατανοήσουν στη θεωρία και στην πράξη τη σημασία της αειφόρου ανάπτυξης ως πολυδιάστατου στρατηγικού άξονα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων και έργων οργανισμών και επιχειρήσεων, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, το μάθημα έχει ως στόχο αφενός την κατανόηση της ανάγκης να συντρέχουν σε μια οικονομία συνθήκες οικονομικής ανάπτυξης και μακροχρόνιας προστασίας του περιβάλλοντος και αφετέρου την ανάπτυξη δεξιοτήτων σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης προγραμμάτων ή/και έργων αειφορικού χαρακτήρα με χρήση των κατάλληλων εργαλείων. Το μάθημα περιλαμβάνει την πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών σε οργανισμούς και φορείς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την ανάπτυξη και το περιβάλλον, προκειμένου να διαπιστώσουν το βαθμό στον οποίο ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η αξιολόγηση έργων ή προγραμμάτων ή και η εν γένει λειτουργία των οργανισμών και φορέων εναρμονίζεται με τις αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης. Τέτοιοι φορείς και οργανισμοί μπορεί να είναι Δημόσιες ή Δημοτικές Υπηρεσίες, π.χ. ΔΕΗ, ΔΕΥΑ, δημοτικές επιχειρήσεις αστικών και υπεραστικών λεωφορείων, ΧΥΤΑ, τουριστικές επιχειρήσεις, βιομηχανικές επιχειρήσεις, αγροτικές επιχειρήσεις, τοπικοί σύλλογοι προστασίας περιβάλλοντος κ.λπ.</p>	Υ	6
Ε5.	<p>Εφαρμοσμένη Περιγραφική και Επαγωγική Στατιστική στις Επιστήμες της Αγωγής</p> <p>Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι η «καλλιέργεια» εφαρμοσμένης στατιστικής σκέψης από την πλευρά των φοιτητών/τριών. Επιδιώκει να υποστηρίξει τους/τις φοιτητές/τριες, αφενός στο να κατανοήσουν την ορολογία, τις βασικές αρχές καθώς και τις τεχνικές της περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής, όπως αυτές εφαρμόζονται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής έρευνας, και αφετέρου στο να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες ως προς την εισαγωγή, επεξεργασία, ανάλυση και ερμηνεία στατιστικών δεδομένων με τη βοήθεια ειδικών στατιστικών λογισμικών.</p> <p>Στο πλαίσιο του μαθήματος αναπτύσσονται οι παρακάτω θεματικές ενότητες: Μεταβλητές και τα είδη τους, Διαδικασία εισαγωγής δεδομένων σε η/υ, Επεξεργασία δεδομένων με η/υ, Περιγραφική στατιστική, Έλεγχος υποθέσεων, Εκτίμηση διαστήματος εμπιστοσύνης και διαδικασία δειγματοληψίας, Δείκτες συσχέτισης Pearson's r και Spearman's ρ, Κριτήριο t: εξαρτημένα και ανεξάρτητα δείγματα, Ανάλυση διακύμανσης μονής κατεύθυνσης, Μη παραμετρικές στατιστικές τεχνικές (χ^2 για ανεξάρτητα δείγματα, χ^2 για ένα δείγμα, Mann-Whitney, Kruskal-Wallis κ.λπ.).</p>	Υ	6
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS

Δ.Ε.	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		30
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Ο αριθμός των μαθημάτων που θα πρέπει να επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο είναι αυτός που εμφανίζεται στο πρόγραμμα των μαθημάτων.